

PONDELOK: 6.4.2020 – Slovenský jazyk

Názov témy: **Hlavné vetné členy (cvičenie)**

Úloha č.1: Vyhľadaj prísudky a rozlíš či je prísudok slovesný alebo neslovesný.

1. Chvíľu kráčajú tíško.
2. Budeme sa hrať na zbojníkov.
3. Tiger je šelma.
4. Usilovnosťou sa stal najlepším žiakom.
5. Stále pokrikujú jeden na druhého.
6. Utekajú veľmi rýchlo.
7. Mama pečie štrúdlu.
8. Janka spieva jej obľúbenú pieseň.
9. Bojím sa.
10. Aj tak budem požiarnikom.
11. Nikdy sa nevzdám.
12. Dôležitý gól prišiel ako na zavolanie.
13. Nevykrikujte stále.
14. Martin bude futbalistom v tíme FC Barcelona.
15. Martina chce vyhrať zápas.

Úloha č. 2: Vyhľadaj podmety a urč, ktorým slovným druhom sú vyjadrené.

1. Jerguš utekal cez lúku.
2. Na nebi nie sú hviezdy.
3. Čítanie mi robí veľké problémy.
4. Chorá nadvihla hlavu z vankúša.
5. Vedúca zvolala pracovníkov na poradu.
6. My si svoju prácu urobíme.
7. Ranený si pýtal trochu vody.
8. Štyria na preteky neprišli.
9. Fajčenie je škodlivé.
10. Ty budeš kapitán.

UTOROK: 7.4.2020 – Slovenský jazyk

Názov témy: **Prisudzovací sklad, jednočlenné a dvojčlenné vety**

Veta podľa členitosti

- **JEDNOČLENNÁ VETA** (nemá podmetovú a prísudkovú časť, jadro tvorí vetný základ)

a) **slovesná** - Obsahuje sloveso. Týmito vetami sa pomenúvajú najmä: - javy v prírode /Vyjasnilo sa. V noci mrzlo. Bolo chladno./ - pocity ľudí / Je mi zima. Sedí sa mi pohodlne. Spalo sa mi dobre. Bolo mi do smiechu./

b) **neslovesná** - Obsahuje iný slovný druh ako sloveso, najčastejšie podstatné meno, prídavné meno, príslovky, častice a citoslovčia. Sú to najmä: - názvy /Potraviny u Lukáča, Slniečko, Tatranská Lomnica/ - nápisy /Horľavina, Pitná voda/ - prejavy citov a hodnotení /Jéj! Och! Úžasné// - výrazy, ktorými chceme upútať pozornosť /oslovenia / Mami! Oci! Psst! Aha!//

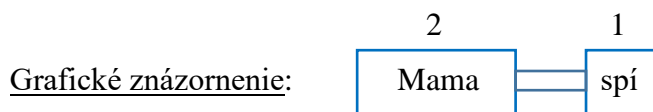
- **DVOJČLENNÁ VETA** (jadro tvorí prísudzovací sklad - teda spojenie podmetu a prísudku)

a) **úplná** - podmet je vyjadrený / Peter neprišiel./

b) **neúplná** - podmet je nevyjadrený. /Neprišiel./

SKLAD (SYNTAGMA)

- Sklady (syntagmy) vytvárajú vzájomne pospájané vetné členy.
- Sklady sú vlastne významové spojenia slov.
- **prísudzovací sklad** – je to spojenie **podmetu a prísudku v dvojčlennej vete**, podmet v tomto prípade môže byť aj vyjadrený, aj nevyjadrený, napr. Mama spí.

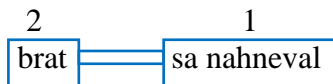

Úloha č.1: Odlišuj jednočlennú vetu od dvojčlennej:

- a/ V chrbte ma **zabolelo**. ___ jednočlenná ___ **Bolel** ma **chrbát**. ___ dvojčlenná ___
- b/ Šumel celý háj. ___ V ušiach mi šumelo. ___
- c/ Bolo mi do plaču. ___ Usedavo som plakal. ___
- d/ Dobre to skončilo. ___ Skončili načas a dobre. ___
- e/ Padal hustý dážď. ___ Zrána husto začalo pršať. ___
- f/ Vtom sa mi veľmi uľavilo. ___ Pocítil som veľkú úľavu. ___
- g/ Peťo bol po celý deň zamračený. ___ V stredu sa zamračilo. ___

Úloha č. 2: Vypíš prisudzovací sklad.

Brat sa na mňa veľmi nahneval.

Na jar budú kvety krásne kvitnúť.

Nemohli sme ich vôbec dobehnúť.

Celý týždeň som nikomu nezavolať.

Film o prírode je zaujímavý.

Príroda v horách bola krásna.

Jablkový závin bol voňavý.

Jeleň je hrdý na svoje parohy.

Včerajší deň bol pre nás nezabudnuteľný.

Páv je ozdobou našich parkov a záhrad.

Nepripravení nevedia na hodinách pracovať.

Prečítal už niekoľko strán z novej knihy.

Zo stromu začali padať snehové chumáče.

Vzácnny poklad objavili desiaty.

STREDA: 8.4.2020 – Literatúra

Názov témy: **Paródia na sci-fi**

Poznámky do zošita: vynechané miesta doplň na základe nasledujúcej ukážky!

Douglas Noël Adams

- bol anglický spisovateľ sci-fi.
- **Stopárov sprievodca galaxiou** je kombináciou sci-fi, komédie, dobrodružného románu a filozofických úvah.

Stopárov sprievodca galaxiou

Lit. forma: _____

Lit. druh: epika

Lit. žáner: sci-fi román až paródia na sci-fi (**paródia** je komická až satirická napodobenina literárneho diela, hudby, filmu, textov a pod.)

Téma: záchrana

Idea: Autor pomocou humoru a filozofických úvah ponúka zvláštny pohľad na sci-fi. Rozvíja však predstavivosť a fantáziu čitateľa, ponúka mu výlety do budúcnosti a rozvíja jeho túžbu po poznaní.

Hlavná postava:

Vedľajšie postavy:

Douglas Adams

Stopárov sprievodca galaxiou

Vedecko-fantastická literatúra prináša zväčša vážne námety na zamyslenie, poskytuje čitateľovi nielen pohľad do budúcnosti, ale súčasne mu dáva aj možnosť snívať o výletoch na miesta, kam ešte ľudská noha nevkročila, o stretnutiach s mimozemšťanmi. Iný pohľad do sveta vedeckej fantastiky nám prináša autor Douglas Adams. Románový príbeh je kombináciou sci-fi, komédie, dobrodružného žánru a filozofických úvah. Román vznikol v minulom storočí (1979) a v mnohom predbehol svoju dobu.

Jeho úvodná kapitola sa však v ničom nelíši od zobrazenia súčasnej reality. Celý príbeh sa podľa slov autora začína v jeden hlúpy štvrtok a udalosťami s ním súvisiacimi. Začína sa veľmi jednoducho. Začína sa domom. Domom, ktorý patri hrdinovi príbehu, Arthurovi Dentovi. Chce mu ho zdemolovať kvôli výstavbe diaľničného obchvatu. Arthur dom chráni vlastným telom, polihuje pred buldozénom. Zachrániť ho príde priateľ Ford Prefect, ktorý ho pod zámenkou, že sa blíži koniec sveta, odtiahne od domu.

A skutočne, tesne pred katastrofou sa priatelia presunú na vogónsku stavebnú loď, ktorá ich odvezie do hlbín vesmíru. Zatiaľ Vogóni demolujú Zem kvôli výstavbe hyperpriestorovej diaľnice.

Až na kozmickej lodi Arthur zistí, že jeho priateľ je mimozemšťan a pracuje ako terénny výskumník knihy Stopárov sprievodca galaxiou.

Ford a Arthur sa ešte stále obzerali po kajute.

„Nuž, čo povieš?“ spýtal sa Ford.

„Vyzerá to tu trochu zanedbane, nemyslíš?“

Ford sa zamračil na špinavé matrace, neumyté ešusy a neidentifi kovateľné kusy mimozemskej spodnej bielizne rozhádzanej po malej kajute.

„Vieš, je to pracovná loď,“ povedal. „Sme v ubytovni Dentrasiov.“

„Nehovoril si, že sa volajú Vogóni alebo tak nejako?“

„Áno,“ prisvedčil Ford. „Vogóni tomu celému šéfujú, ale kuchárov im robia Dentrasiovia a tí nás aj pustili na palubu.“

„Teraz si ma už fakt doplietol,“ vyhlásil Arthur.

„Tak sa pozri na toto.“ Prefect sa posadil na jeden z matracov a začal sa prehrabávať vo svojej taške. Arthur nervózne štuchol nohou do matraca vedľa neho a aj on si sadol. V skutočnosti sa nemal veľmi prečo znervózňovať – matrace chované v močiaroch Čvachlity Zeta sa pred použitím poctivo porážajú a sušia. Iba veľmi málo z nich znova ožije. Ford mu podal knihu.

„Čo je to?“ spýtal sa ho Arthur.

Stopárov sprievodca galaxiou. Je to čosi ako elektronická kniha. Povie ti všetko, čo potrebuješ vedieť. Na to ju vyrobili.“

Arthur ju nervózne obracal v rukách.

„Tá obálka sa mi páči,“ poznamenal. „Nepodliehajte panike. Je to prvá užitočná a zrozumiteľná vec, ktorú dnes počujem.“

„Ukážem ti, ako funguje,“ povedal Ford a zobral ju Arthurovi, ktorý ju stále držal, akoby to bol dva týždne zdochnutý vták. Rázne z nej zložil obal.

„Stlačíš tento gombík a na obrazovke ti vyskočí index.“

Obrazovka s rozmermi približne osem krát jedenásť centimetrov ožila a začali sa na nej objavovať drobné písmená.

„Ak chceš niečo vedieť o Vogónoch, takto tam nahodíš dané slovo.“ Prsty mu tancovali po klávesoch. „Tu ich máme.“

Na obrazovke žiaril zelený nápis Vogónska stavebná fl otila. Ford stisol červené tlačidlo v strede a na obrazovke sa začali miháť vety. Kniha ich zároveň aj predčítala tichým, pekne modulovaným hlasom. Heslo obsahovalo nasledujúce informácie:

Vogónska stavebná fl otila. Základná informácia pre tých, ktorí by chceli stopnúť jednu z jej lodí – nerobte to. Vogóni sú jednou z najneprijemnejších rás v galaxii. Niežeby boli doslova zlí, no sú mrzutí, byrokratickí, panovační a bezohľadní. Nepohli by prstom ani vo chvíli, keď by mali zachrániť vlastnú starú matku pred pahlným pučiválom z Trálu, ak by na to nedostali písomný príkaz vyhotovený v troch exemplároch, podpísaný, odoslaný, vrátený, vyžiadaný, stratený, nájdený, podliehajúci verejnému preskúmaniu, opäť stratený a nakoniec na tri mesiace zahrabaný do rašeliny a recyklovaný na náplň do zapaľovačov.

Najlepší spôsob, ako vymámiť z Vogóna niečo na pitie, je strčiť mu prst do

hrdla, a najlepšie ho podráždite, ak jeho starú matku predhodíte pahlnému pučiválovi z Trálu.

V žiadnom prípade nedopustite, aby vám Vogón recitoval básne.

Arthur zarazene zažmurkal.

„To je ale čudná kniha! Ako to, že sa nám ich potom podarilo stopnúť?“

„Práve o to ide,“ vysvetlil mu Ford. „Toto vydanie je už trochu zastarané.“

Strčil knihu naspäť do obalu. „Robím terénny výskum pre nové revidované vydanie a jedna z vecí, ktoré doň pridám, bude informácia o tom, ako Vogóni zamestnávajú dentrasijských kuchárov. Stopárom to poskytuje šikovné zadné vrátka.“

Na Arthurovej tvári sa objavil bolestný výraz. „Ale kto sú tí Dentrasiovia?“

„Super chlapi. Sú to najlepší kuchári široko-d'aleko, miešajú bomba kokteily a na všetko ostatné zvysoka kašľú. Najmä však vždy berú stopárov – jednak preto, lebo majú radi spoločnosť, ale najmä preto, lebo vedia, ako to nazlostí Vogónov. Presne takéto veci potrebuješ vedieť, keď si nemajetný stopár a snažíš sa vidieť krásy vesmíru za menej ako tridsať altairských dolárov denne. Pre mňa je to aj zamestnanie. Sranda, no nie?“

Arthur sa tváril stratene. „Naozaj úžasné,“ zamrmlal a zamračil sa na jeden zo zvyšných matracov.

„Bohužiaľ, na Zemi som ostal kysnúť oveľa dlhšie, než som mal v pláne,“ pokračoval Ford. „Šiel som tam na týždeň a tvrdol som tam pätnásť rokov.“

„Ale ako si sa tam vôbec dostal?“

„Ľahko, stopol som si srandistu.“

„Srandistu?“

„Veru tak.“

„Ehm... a kto je...“

„Srandista? No väčšinou sú to boháči, ktorí nemajú čo robiť. Lietajú po vesmíre, hľadajú civilizácie, ktoré ešte nezažili prvý medzihviezdny kontakt, a doberajú si ich.“

„Doberajú si ich?“

Arthur nadobúdala čoraz silnejší dojem, že Prefectovi sa páči, keď mu môže komplikovať život.

„Veru tak,“ prikývol Ford. Doberajú si ich. Vyhliaďu si nejaké odľahlé miesto, kam chodí len veľmi málo ľudí, pristanú pred nejakým nič netušiacim chudákom a premávajú sa pred ním s hlúpymi anténkami na hlave. Niekedy pritom aj pípajú. Dost' detinská zábavka.“

Vystrel sa na matraci, založil si ruky za hlavu a začal sa tváriť neznesiteľne spokojne sám so sebou.

„Ford,“ oslovil ho Arthur, „neviem, či to nevyznie hlúpo, ale čo tu robím ja?“

„To predsa vieš,“ odvetil Prefect. „Zachránil som ťa zo Zeme.“

„A čo sa s ňou stalo?“

„Zdemolovali ju.“

„Naozaj?“ spýtal sa Arthur konverzačným tónom.

„Áno, vyparila sa do vákua.“

„Vieš,“ vyhlásil Arthur, „trocha ma to vyvádza z miery.“

Ford sa zamračil. Vyzeralo to, že nad tou predstavou vážne premýšľa.

„Áno. To celkom chápem,“ povedal napokon.